

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษาเป็นกระบวนการที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ มีความสามารถที่จะปรับตัวได้อย่างรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่จะมาถึง การจัดการศึกษาในแนวทางที่เหมาะสมกับสภาพความต้องการทางเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและวัฒนธรรมของประเทศจะสามารถสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าแก่สังคมไทยทั้งยังสร้างความสมดุลและความกลมกลืนของการพัฒนาระหว่างด้านต่าง ๆ ได้ และเพื่อให้การศึกษาเป็นกระบวนการที่จะช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนไทยให้เป็นไปตามแนวทางที่พึงประสงค์เหมาะสมแก่กาลเวลาและบริบทของสังคมไทยตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 (กรมวิชาการ, 2543 : 1) กระแสความเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีการสื่อสารก่อให้เกิดข้อมูลข่าวสารและความรู้ใหม่เกิดขึ้นมากมายทำให้ผู้เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน ไม่ว่าจะเป็นครูอาจารย์หรือผู้เรียน ต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการเรียนการสอนให้เข้ากับยุคสมัย เพื่อให้ทันต่อเหตุการณ์ ทันต่อความรู้ที่เกิดขึ้นใหม่อยู่ตลอดเวลา ครูอาจารย์ไม่สามารถบอกเล่าความรู้ให้กับนักเรียนได้ทั้งหมด การเรียนการสอนในยุคปัจจุบันจึงเป็นการเรียนแบบร่วมมือกันระหว่างครู ผู้เรียนและผู้เกี่ยวข้อง เพื่อให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ และเป็นการเรียนการสอนที่ทุกฝ่ายต้องร่วมกันหาแนวทางแก้ไขกรณีที่เกิดปัญหา (สุวิมล ว่องวานิช, 2544 : 1)

การวิจัยในชั้นเรียนเป็นการบูรณาการวิธีการปฏิบัติงานกับการพัฒนาองค์ความรู้ที่เกิดจากการปฏิบัติ โดยมีเป้าหมายที่สำคัญคือเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนให้เกิดผลดีที่สุดด้วยตัวครูเอง เป็นการส่งเสริมให้ครูผู้สอนได้ศึกษาค้นคว้าเพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนาการเรียนการสอนที่ตนรับผิดชอบ โดยอาศัยการทำงานที่มีระบบเข้ามาช่วย โดยหวังว่าข้อมูลที่ได้จะมีความน่าเชื่อถือสูงและสรุปผลได้ถูกต้องสำหรับการวิจัยในชั้นเรียนนั้นเป็นการวิจัยที่ดำเนินการควบคู่ไปกับการปฏิบัติงานของครู โดยมีครูเป็นผู้วิจัย (Teacher as a researcher) ทั้งผลิตงานวิจัยและบริโภคงานวิจัยหรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ ครูเป็นผู้วิจัยและนำผลการวิจัยไปใช้ การวิจัยการปฏิบัติการในชั้นเรียน เป็นการวิจัยที่ผู้ปฏิบัติงานมุ่งที่จะศึกษาทำความเข้าใจในงานหรือกิจกรรมในหน้าที่ เพื่อค้นหาวิธีการแก้ไขปรับปรุงและพัฒนางานหรือกิจกรรม ดังนั้นการวิจัย

การปฏิบัติการในชั้นเรียนจึงเป็นการศึกษาค้นคว้าของครูซึ่งจัดว่าเป็นการปฏิบัติงานในชั้นเรียน เพื่อแก้ปัญหาการเรียนการสอนหรือพฤติกรรมของนักเรียน ค้นหาคำตอบต่อข้อสงสัยและ คิดวิเคราะห์ เพื่อพัฒนานวัตกรรมมาใช้ในการเรียนการสอน (กรมวิชาการ. 2542 : 1)

ปัจจุบันสถานศึกษาต้องส่งเสริมให้ครูผู้สอนมีความรู้ความสามารถในการวิจัยและ พัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน และในขณะเดียวกันครูผู้สอนจะต้องคำนึงมาตรฐานคุณภาพ การศึกษาเป็นสำคัญต้องเข้าใจมาตรฐานกลุ่มวิชาและกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ในวิชาที่สอน เพื่อนำหลักสูตรการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลการเรียนมาจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อ พัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบ (สัมฤทธิ์ กางเพ็ง. 2544 : 11-17) และ การทำการวิจัยในชั้นเรียนครูต้องเป็นผู้ทำการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 4 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 24 และ มาตรา 30 (กรมวิชาการ. 2543 : 1) ได้ให้ความสำคัญกับการนำการวิจัยไปใช้ในการจัดการเรียน การสอน โดยกำหนดให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการ คือ ส่งเสริมสนับสนุน ให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อม สื่อการเรียนการสอน และสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และให้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ นอกจากนี้สถานศึกษาควรพัฒนากระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพโดย ส่งเสริมให้ ผู้สอนสามารถทำการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 ที่มีโรงเรียนเปิดสอนในช่วงชั้นที่ 3-4 จำนวน 21 โรงเรียน จำนวนครูทั้งหมด 597 คน ทุกโรงเรียนมีหน้าที่จัดการศึกษาให้สอดคล้อง กับนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กระทรวงศึกษาธิการและตามพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ที่ส่งเสริมให้มีการวิจัยทางการศึกษาตาม มาตรา 30 ให้ สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งการส่งเสริมให้ผู้สอน สามารถวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา ถึงแม้ว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะมีนโยบายส่งเสริมการวิจัยที่ชัดเจน แต่ผลปรากฏว่า จากการ ศึกษาบริบทของกลุ่มประชากรของผู้วิจัย พบว่า ครูส่วนใหญ่ไม่ค่อยทำจะการวิจัยเห็นได้จาก รายงานพบว่าในปีการศึกษา 2546 มีครูที่ทำการวิจัยในชั้นเรียนเพียง 175 เรื่องเท่านั้นหรือ คิดเป็นร้อยละ 25 ซึ่งนับว่าน้อยมากเมื่อเทียบกับจำนวนครูทั้งหมด

ด้วยเหตุผลและสภาพดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะผู้บริหารสถานศึกษาจึงสนใจที่จะ ศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนใน โรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3 - 4

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 เพื่อนำผลการวิจัยเป็นข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้เป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนางานวิจัยในชั้นเรียนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาการวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนในโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 ทั้งโดยรวมและรายด้าน
2. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนในโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 ที่มีประสบการณ์ต่างกัน ทั้งโดยรวมและรายด้าน

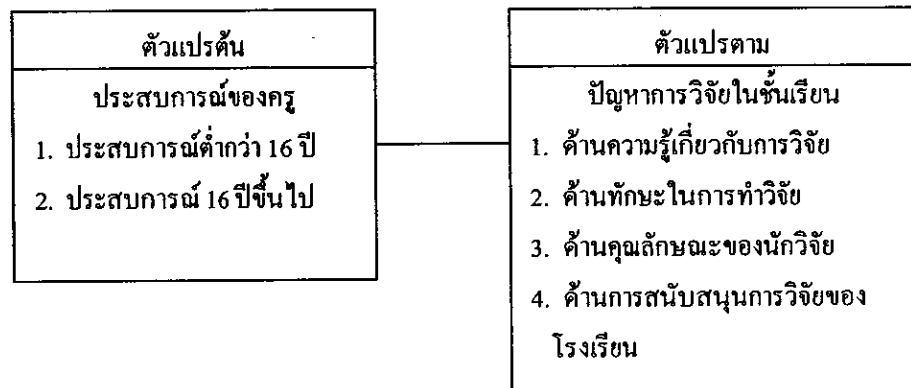
สมมติฐานของการวิจัย

ครูผู้สอนในโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 ที่มีประสบการณ์ต่างกันมีปัญหาการวิจัยในชั้นเรียนแตกต่างกัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาปัญหาการวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนในโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 ผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดปัญหาการวิจัยในชั้นเรียนของสำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2539 : 58) ดังนี้

1. ด้านความรู้เกี่ยวกับการวิจัย
2. ด้านทักษะในการทำวิจัย
3. ด้านคุณลักษณะของนักวิจัย
4. ด้านการสนับสนุนการวิจัยของโรงเรียน

แผนภูมิที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาปัญหาการวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนในโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 ปีการศึกษา 2547 จำนวน 597 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) และเทียบจำนวนจากตารางซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการเทียบสัดส่วน กระจายทุกโรงเรียนและทำการสุ่มอย่างง่ายโดยการจับสลากของครูผู้สอน ได้กลุ่มตัวอย่าง 234 คน

3. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ ประสบการณ์ของครูผู้สอน แบ่งเป็นต่ำกว่า 16 ปี และ 16 ปีขึ้นไป

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ระดับปัญหาการวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนในโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3-4 ใน 4 ด้าน คือ

3.2.1 ด้านความรู้เกี่ยวกับการวิจัย

3.2.2 ด้านทักษะในการทำวิจัย

3.2.3 ด้านคุณลักษณะของนักวิจัย

3.2.4 ด้านการสนับสนุนการวิจัยของโรงเรียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ปัญหาการวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง อุปสรรคที่ทำให้การดำเนินการวิจัยในชั้นเรียนไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายใน 4 ด้าน ได้แก่
 - 1.1 ด้านความรู้เกี่ยวกับการวิจัย
 - 1.2 ด้านทักษะในการทำวิจัย
 - 1.3 ด้านคุณลักษณะของนักวิจัย
 - 1.4 ด้านการสนับสนุนการวิจัยของโรงเรียน
2. ครู หมายถึง ครูที่ปฏิบัติหน้าที่ด้านการสอน การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน ในโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3 (ม. 1– ม. 3) และช่วงชั้นที่ 4 (ม. 4 – ม.6) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 ผู้วิจัยได้ศึกษาบริบทของกลุ่มประชากร (Contextual study) พบว่า โดยเฉลี่ยของกลุ่มประชากรมีประสบการณ์ในการสอนประมาณ 16 ปี ผู้วิจัยจึงกำหนดคุณลักษณะของประชากรเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 มีประสบการณ์การสอนต่ำกว่า 16 ปีและมีประสบการณ์การสอน 16 ปีขึ้นไป
3. การวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง กระบวนการที่ครูศึกษาหาความรู้ ความจริงเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนโดยพัฒนาเทคนิควิธีการหรือนวัตกรรมขึ้นมาใช้อย่างเป็นระบบ และนำผลมาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนของตนเองและเผยแพร่ให้ประโยชน์ต่อผู้อื่น
4. โรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3–4 หมายถึง โรงเรียนที่เปิดสอนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1
5. ประสบการณ์ หมายถึง ระยะเวลาที่ทำการสอนของครูที่สอนในช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลการวิจัยครั้งนี้ จะเป็นข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้เป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนางานวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนในโรงเรียนที่เปิดสอนในช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1